

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HỒ CHÍ MINH

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

TRẦN NGỌC LƯƠNG

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG
CÁCH MẠNG CHO THANH NIÊN THÀNH PHỐ HÀ NỘI
HIỆN NAY

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

HÀ NỘI - 2026

Luận án được hoàn thành tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền

Người hướng dẫn khoa học: PGS, TS. Lương Khắc Hiếu

TS. Đinh Thị Thanh Tâm

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

*Luận án được bảo vệ tại Hội đồng chấm luận án cấp Học viện,
Học viện Báo chí và Tuyên truyền - Hà Nội*

Vào hồi ngày tháng năm 2026

Có thể tìm luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam
- Thư viện Học viện Báo chí và Tuyên truyền

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong mọi hoạt động có mục đích của con người, phương pháp giữ vai trò đặc biệt quan trọng, quyết định trực tiếp chất lượng, hiệu quả của hoạt động. Phương pháp không chỉ là cách thức thực hiện mà còn có chức năng định hướng, bảo đảm cho hoạt động diễn ra đúng mục tiêu và đạt kết quả tối ưu. Trong lịch sử tư tưởng, nhiều học giả đã khẳng định sâu sắc vai trò của phương pháp. Francis Bacon, nhà triết học duy vật người Anh ví phương pháp như “ngọn đuốc soi đường” giúp con người định hướng trong nhận thức và hành động, cho rằng nếu có phương pháp đúng thì “người thọt chân có thể đi nhanh hơn người bình thường”. Hêghen, nhà triết học duy tâm khách quan người Đức coi phương pháp là “linh hồn” của đối tượng, bởi việc nắm bắt đúng phương pháp sẽ bảo đảm hiệu quả trong nhận thức và cải tạo thế giới. Viện sĩ Landao cũng nhấn mạnh rằng phương pháp có ý nghĩa quyết định, thậm chí quan trọng hơn cả phát minh. Kế thừa, phát triển những quan điểm đó, các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác - Lênin đặc biệt coi trọng vai trò của phương pháp trong hoạt động cách mạng cũng như trong công tác tư tưởng. Thực tiễn đã chứng minh rằng, khi mục tiêu đã được xác định đúng đắn, phương pháp trở thành nhân tố mang tính quyết định đối với chất lượng, hiệu quả của hoạt động.

Do phương pháp có vai trò to lớn đối với hoạt động nhận thức và cải tạo thực tiễn của con người, cho nên các chủ thể xã hội thường dành sự quan tâm đáng kể đến việc vận dụng sáng tạo và đổi mới thường xuyên phương pháp hoạt động, trong đó có hoạt động giáo dục tư tưởng và giáo dục LTCM.

Giáo dục LTCM cho TN là việc thực hiện giáo dục thường xuyên những vấn đề lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối, mục tiêu lý tưởng của Đảng, truyền thống dân tộc và cách mạng, đạo đức xã hội chủ nghĩa và những tri thức về tự nhiên, xã hội, về an ninh, quốc phòng và đối ngoại... Đây là những nội dung giáo dục thường bị một bộ phận nào đó coi là khô cứng, nhàm chán. Cho nên, để các nội dung giáo dục LTCM thấm sâu vào đối tượng TN cần thiết phải không ngừng đổi mới phương pháp, kích thích đối tượng TN tự giác đến với giáo dục LTCM, làm cho nội dung giáo dục chiếm lĩnh đối tượng một cách tự nhiên, thuyết phục đối tượng nhận thức sâu sắc, tin tưởng và hành động tích cực để hiện thực hóa mục tiêu, LTCM mà Đảng và Nhân dân muốn trao truyền cho thế hệ trẻ.

Thanh niên là lớp người trẻ tuổi, thích đổi mới và chỉ có đổi mới thường xuyên phương pháp tiếp cận TN mới thuyết phục họ, lôi cuốn họ đến với LTCM và hiện thực hóa LTCM trong cuộc sống. Thực tiễn cho thấy, nếu chỉ thường xuyên sử dụng một số phương pháp để chuyển tải nội dung, dù các phương pháp đó được sử dụng nhuần nhuyễn, mà không có sự vận dụng sáng tạo, cải tiến, đổi mới sẽ dẫn đến nhàm chán cho TN. Họ sẽ thờ ơ trước các tác động giáo dục, thậm chí phản ứng và dần dần có khuynh hướng nhạt, xa lánh hoạt động giáo dục. Cho nên, đổi mới các yếu tố của hoạt động giáo dục LTCM, trong đó trọng tâm là đổi mới phương pháp là một đòi hỏi cấp thiết của việc nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục LTCM cho TN, trong đó có TN Hà Nội.

Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: "Tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa, nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, khát vọng vươn lên; nêu cao tinh thần trách nhiệm đối với đất nước, với xã hội". Trong Văn kiện Đại hội XIV, Đảng tiếp tục nhấn mạnh: "Phát triển toàn diện con người Việt Nam về đạo đức, trí tuệ, ý thức dân tộc, trách nhiệm công dân, năng lực sáng tạo, thẩm mỹ" chỉ rõ yêu cầu tăng cường giáo dục thế hệ trẻ về lý tưởng cách mạng, nuôi dưỡng khát vọng cống hiến, nâng cao trách nhiệm đối với đất nước của thế hệ trẻ.

Để thực hiện tốt và có hiệu quả các nội dung giáo dục LTCM cho TN, một trong những vấn đề quan trọng và cấp thiết của hệ thống giáo dục là tăng cường hơn nữa việc đổi mới phương pháp giáo dục LTCM, nhằm góp phần biến mục tiêu, lý tưởng cao đẹp của cách mạng Việt Nam trở thành LTCM cao đẹp của TN, trong đó có TN Hà Nội.

Phương pháp giáo dục LTCM cho TN là cách thức, con đường phối hợp hoạt động giữa chủ thể giáo dục và đối tượng giáo dục nhằm thực hiện có hiệu quả mục tiêu phát triển, nâng cao LTCM cho TN. Để nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục LTCM cho thế hệ tương lai cần sử dụng phương pháp giáo dục một cách sắc bén và có hiệu quả. Hơn thế, cần đổi mới phương pháp giáo dục LTCM một cách thường xuyên, khoa học và hiệu quả, sao cho LTCM thấm thấu sâu sắc vào đời sống tinh thần, ý thức của TN, bồi dưỡng giáo dục TN trở thành chủ thể tương lai của đất nước.

Trong quá trình giáo dục LTCM, phương pháp giáo dục giữ vai trò như “cầu nối” trực tiếp chuyển hóa mục tiêu, nội dung và yêu cầu giáo dục thành các tác động cụ thể tới đối tượng. Về bản chất, phương pháp là hệ thống cách thức tổ chức hoạt động và tương tác giữa chủ thể giáo dục với TN nhằm đạt được mục tiêu giáo dục. Do đó, phương pháp không chỉ phản ánh trình độ tổ chức hoạt động giáo dục, mà còn thể hiện năng lực tác động tư tưởng và mức độ khoa học trong lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý. Nếu phương pháp phù hợp, giáo dục LTCM sẽ có sức hấp dẫn và thuyết phục; ngược lại, nếu phương pháp lạc hậu, áp đặt thì nội dung đúng đắn cũng khó thấm thấu vào đời sống tinh thần của TN.

Đổi mới là quy luật tất yếu của sự phát triển, nhưng cũng là quá trình khó khăn, phức tạp. Đối với giáo dục LTCM, đổi mới phương pháp không chỉ là yêu cầu kỹ thuật mà là sự chuyển biến về chất trong cách thức tác động đến thanh niên. Trong khi đó, thanh niên là lực lượng năng động, nhạy bén với cái mới, nhanh chóng tiếp cận xu hướng và công nghệ hiện đại. Do đó, để định hướng và chiếm lĩnh thanh niên, các chủ thể giáo dục cần thường xuyên đổi mới phương pháp theo hướng hiện đại, linh hoạt và phù hợp với đặc điểm của thanh niên trong bối cảnh mới.

Trong những năm qua, công tác giáo dục LTCM cho TN cả nước nói chung và TN thành phố Hà Nội nói riêng đã có nhiều đổi mới về nội dung và phương pháp, đạt được những kết quả bước đầu quan trọng. Các chủ thể giáo dục đã quan tâm hơn đến việc đa dạng hóa phương pháp, hiện đại hóa phương tiện; tăng cường nguồn lực cho công tác giáo dục LTCM; nhận thức chính trị và niềm tin chính trị của một bộ phận TN Thủ đô được cải thiện.

Tuy nhiên, xét một cách toàn diện, chất lượng giáo dục LTCM cho TN vẫn chưa tương xứng với yêu cầu đặt ra trong bối cảnh chuyển đổi số, hội nhập quốc tế và biến đổi mạnh mẽ về hệ giá trị, tâm lý, phương thức tiếp nhận thông tin của TN. Việc

đổi mới phương pháp giáo dục LTCM ở nhiều nơi còn chậm, thiếu tính hệ thống và chiều sâu; vẫn tồn tại biểu hiện thiên về các phương pháp sử dụng lời nói, phương pháp truyền thống một cách nhàm chán, thiếu sáng tạo, cải tiến và vận dụng linh hoạt những phương pháp mới; chưa phát huy đầy đủ vai trò chủ thể của TN. Một số phương pháp mới, hiện đại chưa được tích hợp đồng bộ vào quy trình giáo dục tổng thể, thiếu cơ chế đánh giá hiệu quả dựa trên sự chuyển biến thực chất về nhận thức, thái độ và hành vi của TN. Đặc biệt, trong điều kiện xã hội số, công tác giáo dục LTCM còn gặp khó khăn trong việc tiếp cận, định hướng và tác động hiệu quả đến các nhóm TN ngoài tổ chức, TN đô thị chịu tác động mạnh của truyền thông đa chiều.

Trong khi đó, các nghiên cứu hiện có chủ yếu tiếp cận giáo dục LTCM ở bình diện nội dung hoặc hình thức tổ chức các hoạt động phong trào, chưa đi sâu luận giải một cách hệ thống vấn đề đổi mới phương pháp giáo dục, một yếu tố then chốt tạo nên chất lượng, hiệu quả giáo dục LTCM cho TN trong mối liên hệ với đặc điểm TN đô thị, yêu cầu chuyển đổi số và thực tiễn Hà Nội. Khoảng trống này đòi hỏi cần có một công trình nghiên cứu chuyên sâu, tiếp cận từ góc độ khoa học công tác tư tưởng, nhằm làm rõ cơ sở lý luận, thực tiễn và đề xuất các quan điểm, giải pháp đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN phù hợp với điều kiện cụ thể của Thủ đô.

Xuất phát từ yêu cầu thực tiễn và khoảng trống nghiên cứu nêu trên, nghiên cứu sinh lựa chọn đề tài: ***“Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên thành phố Hà Nội hiện nay”*** để triển khai luận án tiến sĩ Chính trị học, chuyên ngành Công tác tư tưởng.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở làm rõ những vấn đề lý luận, phân tích thực trạng về đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN thành phố Hà Nội hiện nay; luận án đề xuất và luận giải cơ sở khoa học của các quan điểm, giải pháp tiếp tục đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN ở Hà Nội hiện nay.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để đạt được mục đích nghiên cứu trên, luận án thực hiện những nhiệm vụ nghiên cứu như sau:

- Tổng quan tình hình nghiên cứu ở nước ngoài và trong nước có liên quan đến đề tài luận án; xác định rõ những kết quả đạt được luận án cần kế thừa và những vấn đề luận án cần nghiên cứu, làm sáng tỏ.

- Luận giải, làm sáng tỏ những vấn đề lý luận và thực tiễn về đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN thành phố Hà Nội hiện nay.

- Phân tích, đánh giá thực trạng và những vấn đề đặt ra trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội hiện nay.

- Đề xuất, phân tích, luận giải cơ sở khoa học của các quan điểm, giải pháp tiếp tục đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án là đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN ở thành phố Hà Nội.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Về không gian: trên địa bàn Hà Nội có nhiều đối tượng TN sinh sống và hoạt động, luận án chỉ nghiên cứu đối tượng TN sinh hoạt tại các cơ sở trực thuộc trong hệ thống tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh thành phố Hà Nội; luận án khảo sát, đánh giá thực trạng giáo dục LTCM cho TN thành phố Hà Nội và chọn 05 xã, phường của thành phố Hà Nội để nghiên cứu, khảo sát gồm: phường Cầu Giấy; phường Ba Đình; phường Long Biên; xã Thường Tín; phường Sơn Tây.

Về thời gian: luận án khảo sát, đánh giá thực trạng giáo dục LTCM cho TN thành phố Hà Nội được tiến hành nghiên cứu từ năm 2021 - 2026, các giải pháp đề xuất có giá trị đến năm 2035.

4. Câu hỏi và giả thuyết nghiên cứu

4.1. Câu hỏi nghiên cứu

- Đối mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội là gì và chịu tác động bởi những yếu tố nào trong bối cảnh chuyển đổi số, hội nhập quốc tế?
- Thực trạng đổi mới phương pháp hiện nay ra sao và tác động đến nhận thức - thái độ - hành vi của TN như thế nào?
- Những hạn chế, mâu thuẫn và vấn đề đặt ra trong lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý quá trình đổi mới là gì?
- Cần quán triệt những quan điểm và triển khai giải pháp nào để nâng cao hiệu quả và tính bền vững của đổi mới phương pháp giáo dục LTCM?

4.2. Giả thiết nghiên cứu

- Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho thanh niên Hà Nội là yêu cầu tất yếu, chịu tác động của bối cảnh xã hội số, hội nhập quốc tế và đặc điểm phát triển của TN.
- Quá trình đổi mới đã có chuyển biến nhưng chưa đồng đều, hiệu quả còn khác biệt giữa các nhóm TN và môi trường giáo dục.
- Những hạn chế chủ yếu xuất phát từ tư duy lãnh đạo còn hành chính hóa, cơ chế phối hợp chưa đồng bộ, năng lực đội ngũ và điều kiện bảo đảm chưa đáp ứng yêu cầu.
- Nếu triển khai đồng bộ các giải pháp gắn với đổi mới nội dung, phát huy vai trò thanh niên và ứng dụng công nghệ số, thì hiệu quả và tính bền vững của giáo dục LTCM sẽ được nâng cao rõ rệt.

5. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

5.1. Cơ sở lý luận

Luận án vận dụng phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và duy vật lịch sử; kế thừa các nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước về giáo dục LTCM cho TN; đồng thời tiếp cận các lý thuyết chính trị học hiện đại và kế thừa có chọn lọc kết quả nghiên cứu liên quan.

5.2. Phương pháp nghiên cứu

- Luận án vận dụng phương pháp luận duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, kết hợp tiếp cận liên ngành (Chính trị học, Xã hội học, Giáo dục học, Tâm lý học), trong đó Chính trị học giữ vai trò chủ đạo, nhằm phân tích quá trình đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN trong mối quan hệ vận động giữa nội dung, phương pháp, chủ thể, đối tượng và bối cảnh xã hội.
- Luận án sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu định tính và định lượng, gồm: nghiên cứu tài liệu; lịch sử, logic; so sánh; hệ thống cấu trúc; diễn dịch

và quy nạp; phỏng vấn sâu và khảo sát bằng bảng hỏi (N=620), kết hợp thống kê và xử lý dữ liệu bằng SPSS.

- Phương pháp xử lý và phân tích dữ liệu, được thực hiện bằng phần mềm SPSS phiên bản v26; dữ liệu được làm sạch, kiểm tra tính hợp lệ và phân tích theo các mục tiêu nghiên cứu của luận án.

- Các phương pháp được vận dụng nhằm làm rõ cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng, xác định nguyên nhân và đề xuất giải pháp đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội một cách khoa học, khách quan và có cơ sở thực tiễn.

6. Đóng góp mới của luận án

Luận án làm rõ cơ sở lý luận về phương pháp giáo dục LTCM cho TN; hệ thống hóa, phân loại các phương pháp hiện hành và xây dựng quan niệm về đổi mới phương pháp, bao gồm nội hàm, nguyên tắc, phương thức, tiêu chí đánh giá và các yếu tố tác động.

Trên cơ sở khảo sát thực tiễn, luận án đánh giá thực trạng và chỉ ra các vấn đề đặt ra trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội, tập trung ở các phương diện: lãnh đạo, quản lý; năng lực chủ thể; đặc điểm TN; phương thức triển khai và điều kiện bảo đảm.

Từ đó, luận án đề xuất 06 quan điểm và 06 nhóm giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội, gắn với đặc điểm TN, vai trò chủ thể và điều kiện thực tiễn trong giai đoạn tới.

7. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

Ý nghĩa lý luận; luận án hệ thống hóa và làm rõ cơ sở lý luận về đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN, tiếp cận như một quá trình hoạt động có mục đích của các chủ thể giáo dục; đồng thời phân tích các yếu tố chi phối trong bối cảnh chuyển đổi số và sự biến đổi của thanh niên. Trên cơ sở đánh giá thực trạng tại Hà Nội, luận án góp phần bổ sung luận cứ khoa học cho nghiên cứu giáo dục LTCM cho TN theo hướng gắn kết lý luận với thực tiễn.

Ý nghĩa thực tiễn; luận án cung cấp bức tranh thực trạng có căn cứ khảo sát về đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội, chỉ ra kết quả, hạn chế và các vấn đề đặt ra trong tổ chức thực hiện. Từ đó, đề xuất hệ thống quan điểm và giải pháp khả thi nhằm nâng cao hiệu quả và tính bền vững của đổi mới phương pháp, có thể làm tài liệu tham khảo cho cấp ủy, chính quyền và các tổ chức Đoàn - Hội trong hoạch định và triển khai công tác giáo dục LTCM cho TN trong thời gian tới.

8. Cấu trúc của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, phụ lục và danh mục tài liệu tham khảo, luận án có kết cấu 04 chương, 12 tiết

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Các công trình nghiên cứu về phương pháp giáo dục, phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng

1.1.1. Các công trình nghiên cứu ở nước ngoài

V.A.Xu-khôm-lin-xki, "Hình thành niềm tin cho thế hệ trẻ", (1971); Đ.A. Vôn-cô-gô-nốp, trong tác phẩm "Phương pháp luận công tác tư tưởng" (1983); Trong

"*The Teacher and the Social Context of Education*" (1991), (Người giáo viên và bối cảnh xã hội của giáo dục); Bài viết của tác giả Kęstyma Phummalat (2014), "*Đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị - hành chính ở Học viện Chính trị và Hành chính quốc gia Lào với nhiều hình thức*"; Bài nghiên cứu của Sun Y. (2018), *The impact of globalization on ideological and political education in China's higher education. Journal of Educational Research and Practice*, 8(4), 123-138. (Tác động của toàn cầu hóa đối với giáo dục ý thức hệ và chính trị trong giáo dục đại học ở Trung Quốc. Tạp chí Nghiên cứu và Thực hành Giáo dục); Bài nghiên cứu của Xu Liu, Zhao Xiantong & Hugh Starkey (2021), "*Ideological and Political Education in Chinese Universities: Structures and Practices*", (Giáo dục Tư tưởng và Chính trị ở các Trường Đại học Trung Quốc); Bài nghiên cứu của Lei Chen & Rongping Yang (2023), "*The Influence of Traditional Chinese Culture on Educational Philosophy and Practice*", (Ảnh hưởng của văn hóa truyền thống Trung Quốc đối với triết lý và thực tiễn giáo dục).

1.1.2. Các công trình nghiên cứu trong nước

Cuốn sách của Phạm Huy Kỳ (2010), "*Lý luận và phương pháp nghiên cứu, giáo dục lý luận chính trị*", Nhà xuất bản Chính trị - Hành chính Quốc gia, Hà Nội; Tác giả Trần Văn Hải (2013), trong luận án Tiến sĩ Giáo dục học: "*Tư tưởng Hồ Chí Minh trong giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên*" Trường Đại học Sư phạm Hà Nội; Bùi Hoàng Thao (2016), trong luận án: "*Đổi mới nội dung, chương trình giáo dục lý luận chính trị trong các trường Đại học, Học viện công an nhân dân Việt Nam hiện nay*" luận án Tiến sĩ Chính trị học, Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Phạm Văn Hiến (2017), trong luận án "*Đổi mới tổ chức và hoạt động của Ban tuyên giáo Đảng ủy cấp xã ở nước ta hiện nay*" luận án Tiến sĩ Chính trị học, Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Lương Khắc Hiếu (Chủ biên) (2017), *Cơ sở lý luận công tác tư tưởng của Đảng cộng sản Việt Nam*, Nxb. Lý luận chính trị; Luận án của Nguyễn Thị Hương (2019), "*Đạo đức cách mạng trong giáo dục lý tưởng cho thanh niên*" luận án Tiến sĩ Giáo dục học, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh; Tác giả, Đỗ Huy (2020), trong luận án Tiến sĩ nghiên cứu về "*Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên trong bối cảnh toàn cầu hóa*"; Tác giả, Nguyễn Hữu Cảnh (2020), trong nghiên cứu về "*Phương pháp giảng dạy lịch sử cách mạng Việt Nam trong thời đại 4.0*"; Nghiên cứu về "*Giáo dục lịch sử và truyền thống cách mạng cho thanh niên*" luận án Tiến sĩ của tác giả Trần Minh Hiền; Nguyễn Thị Trường Giang (2024), "*Đổi mới công tác tuyên truyền chính trị trên mạng xã hội ở nước ta hiện nay*" Nhà xuất bản Thông tin và Truyền thông; Lương Khắc Hiếu (2024) chủ nhiệm đề tài *Nguyên lý công tác tư tưởng*, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Hà Nội.

1.2. Các công trình nghiên cứu về thanh niên, giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên và phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

1.2.1. Các công trình nghiên cứu ở nước ngoài

Trong tác phẩm "*Những cơ sở tâm lý học*", tập 2. Nxb Giáo dục, 1981, Hà Nội; Trong cuốn sách "*Chủ nghĩa xã hội và thanh niên*" (1987); Tiếp đó, năm 1995, Liên hiệp quốc lập ra *Chương trình hành động toàn thế giới vì thanh niên đến năm 2000 và sau đó (World Programme of Action for Youth the Year 2000 and Beyond - WPAY)*; Bên cạnh đó còn có *Chương trình liên hiệp quốc về thanh niên (United Nations Programme on Youth - UNPY)*; Tác giả, González (2008), "*The Role of Education in*

Cuba's Future”, (vai trò của giáo dục trong tương lai của Cuba); Trong nghiên cứu *"Cuban Youth and Revolutionary Ideals: A Study of Political Socialization"* (2011), (TN Cuba và LTCM: Một nghiên cứu về xã hội hóa chính trị) tác giả Martínez; Tác giả, Kravtsov trong công trình nghiên cứu *"Youth Education and Patriotism in Modern Russia: Challenges and Solutions"* (2022), (Giáo dục thanh thiếu niên và lòng yêu nước ở nước Nga hiện đại: Thách thức và giải pháp); Báo cáo của Liên hợp quốc về TN thế giới (United Nations World YouthReport). Báo cáo về Tình hình giới trẻ toàn cầu (The Global Situation of Young People - 2003); Báo cáo về TN ngày nay và đến 2015 (Young People Today, and in 2005 - 2015); Báo cáo về Sự chuyển tiếp của TN sang tuổi trưởng thành - Những cơ hội và thách thức (Young People's Transition to Adulthood - Progress and Challenges - 2007); Báo cáo về TN và biến đổi khí hậu (Youth and Climate Change - 2009); Báo cáo về Việc làm TN (Youth Employment - 2011); Báo cáo về TN và di cư (Youth and Migration - 2013); Báo cáo về Thanh thiếu niên (Youth Civic Engagement - 2016).

1.2.2. Các công trình nghiên cứu trong nước

Trong nghiên cứu *"Tìm hiểu tư tưởng Hồ Chí Minh về vận động thanh niên"*, (2002); Tác giả Nguyễn Văn Đào, trong nghiên cứu *"Phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Việt Nam trong thời kỳ đổi mới"* (2006); Từ góc độ xã hội học tác giả Đặng Cảnh Khanh (2006), với công trình *"Xã hội học thanh niên"*; Tác giả Dương Tự Đam (2008), trong cuốn sách *"Giáo dục thanh niên kế thừa nhân cách Hồ Chí Minh để trưởng thành và phát triển"*; Công trình nghiên cứu *"Điều tra tình hình tư tưởng và nhận thức chính trị của thanh niên trong giai đoạn hiện nay"* (2009); Tác giả Phạm Hồng Tung (2011), trong công trình nghiên cứu *"Thanh niên và lối sống của thanh niên Việt Nam trong quá trình đổi mới và hội nhập quốc tế"*; Tác giả, Trần Văn Thành trong luận án Tiến sĩ *"Tư tưởng Hồ Chí Minh và giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên"* (2014); Nghiêm Đình Vỳ (2015), *"Giáo dục truyền thống yêu nước cho thế hệ trẻ"*; Trong nghiên cứu của Nguyễn Văn Bình về *"Giáo dục lý tưởng cách mạng qua phong trào thanh niên tình nguyện"* (2016); Dương Tự Đam (2016), *"Thanh niên, giáo dục và phát triển trong bối cảnh hiện đại"*; Tác giả Nguyễn Phi Long (chủ biên) trong Báo cáo kết quả *"Tổng quan tình hình thanh niên, công tác hội và phong trào thanh niên giai đoạn 2010 - 2014; Giải pháp đẩy mạnh công tác hội và phong trào thanh niên giai đoạn 2014 - 2019"*, Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam (2014); Tác giả, Hoàng Văn Tuấn trong nghiên cứu *"Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên dân tộc thiểu số"* (2024).

1.3. Các công trình nghiên cứu về đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

1.3.1. Các công trình nghiên cứu ở nước ngoài

Aleksandr Petrov (1990) *"The Ideological Education of Youth in the Soviet Union: Methods and Challenges"*, (giáo Dục Tư Tưởng Cho Thanh Niên ở Liên Xô: Phương Pháp và Thách Thức) nhà xuất bản Moscow State University Press, Liên Xô; Paulo Freire (2000), *"Pedagogy of the Oppressed"*, (giáo dục của những người bị áp bức); Cuốn sách *"Cultural Studies, Public Pedagogy, and the Responsibility of Intellectuals"*, (nghiên cứu Văn hóa, Giáo dục Công cộng và Trách nhiệm của Những Người Tri thức) của Henry Giroux (2005), Zhou Xueping (2007), *"Revolutionary Pedagogy in the 21st Century: Education and Ideological Training in Post-Socialist"*

China”, (giáo Dục Cách Mạng Trong Thế Kỷ 21: Giáo Dục và Đào Tạo Tư Tưởng ở Trung Quốc Hậu Xã Hội Chủ Nghĩa), Nhà xuất bản: Beijing Normal University Press, Trung Quốc; Wang Xiaodong (2011), “*Revolutionary Pedagogy in Contemporary China: Challenges and Innovations*”, (Giáo dục cách mạng ở Trung Quốc hiện đại: thách thức và đổi mới) nhà xuất bản Beijing University Press, Trung Quốc; Pavel Krotov (2016), “*Revolutionary Ideals and Modern Education in Socialist Cuba*”, (những Lý Tưởng Cách Mạng và Giáo Dục Hiện Đại ở Cuba Xã Hội Chủ Nghĩa) nhà xuất bản Havana University Journal of Socialist Studies, Cu Ba.

1.3.2. Các công trình nghiên cứu trong nước

Đề tài cấp Nhà nước, đề tài KX 10-09D do Tô Huy Rứa làm chủ nhiệm: “*Đổi mới nội dung, chương trình đào tạo giảng viên lý luận chính trị các trường đại học, cao đẳng*”, Hà Nội, năm 1994; Vũ Ngọc Am (2003), “*Đổi mới công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho cán bộ, đảng viên ở cơ sở trong giai đoạn hiện nay*”, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia, Hà Nội; Phạm Tất Thắng (chủ biên) (2010), *Đổi mới công tác tư tưởng, lý luận phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội; Trương Tuấn Biều (2015) “*Đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các học viện, nhà trường Quân đội*”, Kỷ yếu Hội thảo khoa học “*Nâng cao chất lượng giáo dục, giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các học viện, trường Công an nhân dân và Quân đội nhân dân*”, Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam và Tổng cục Chính trị CAND, năm 2015; Luận án Tiến sĩ Khoa học chính trị của Bùi Hoàng Thao (2016), *Đổi mới nội dung, chương trình giáo dục lý luận chính trị trong các trường đại học, học viện công an nhân dân Việt Nam hiện nay*, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, năm 2018; Luận án Tiến sĩ Khoa học chính trị của Trần Huy Ngọc (2018), *Đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học khu vực Trung du, miền núi phía Bắc nước ta hiện nay*, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, năm 2018; Võ Hoàng Anh (2020), “*Đổi mới phương thức giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên quân đội hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh*”, Tạp chí Cộng sản, Số 934 (1-2020).

1.4. Nhận xét về kết quả các công trình nghiên cứu đã tổng quan và hướng nghiên cứu tiếp theo

1.4.1. Những kết quả đã đạt được

Thứ nhất, về phương diện lý luận, các nghiên cứu đã góp phần hình thành nền tảng khoa học cho giáo dục LTCM, làm rõ bản chất, chức năng và vai trò của công tác giáo dục LTCM trong đời sống chính trị - xã hội. Đặc biệt, nhiều công trình khẳng định phương pháp giáo dục giữ vai trò cầu nối giữa mục tiêu và kết quả giáo dục, đồng thời nhấn mạnh hiệu quả giáo dục phụ thuộc quyết định vào cách thức tổ chức và mức độ phù hợp với đặc điểm tâm lý - xã hội của đối tượng.

Thứ hai, về thực tiễn, các nghiên cứu đã phân tích tương đối toàn diện thực trạng giáo dục LTCM trong nhiều môi trường khác nhau, qua đó chỉ ra xu hướng tất yếu phải đổi mới phương pháp trong bối cảnh kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế và môi trường truyền thông số. Các xu hướng đổi mới nổi bật gồm: tăng cường tương tác, đối thoại; gắn giáo dục với hoạt động thực tiễn; kết hợp phương pháp truyền thống với công nghệ số; phát huy vai trò chủ thể của thanh niên. Đồng thời, các

nghiên cứu cũng chỉ ra những hạn chế như phương pháp còn một chiều, thiếu hấp dẫn, thiếu phối hợp và chưa đánh giá hiệu quả dựa trên chuyển biến thực chất.

Thứ ba, về môi trường giáo dục, nhiều công trình tập trung vào giáo dục LTCM trong nhà trường, đặc biệt đối với học sinh, sinh viên, qua đó đề xuất các phương pháp như thảo luận, tình huống, trải nghiệm, học tập dự án. Những kết quả này góp phần làm rõ vai trò của giáo dục chính quy và cung cấp cơ sở tham khảo cho việc đo lường tác động giáo dục. Tuy nhiên, phạm vi nghiên cứu còn hạn chế, chưa bao quát đầy đủ các nhóm thanh niên ngoài nhà trường.

Thứ tư, về mở rộng đối tượng và không gian nghiên cứu, một số công trình đã tiếp cận giáo dục LTCM đối với các nhóm xã hội khác nhau, qua đó cung cấp thêm cơ sở để phân tích cơ chế tác động tư tưởng, vai trò của các thiết chế chính trị - xã hội và các mô hình giáo dục trong bối cảnh đô thị như Hà Nội.

Từ các kết quả đã tổng quan có thể nhận định hệ thống nghiên cứu đã xây dựng được nền tảng lý luận tương đối đầy đủ và cung cấp nhiều dữ liệu thực tiễn quan trọng cho nghiên cứu giáo dục LTCM. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại những khoảng trống về cách tiếp cận hệ thống, về đổi mới phương pháp gắn với chuyển đổi số và về nghiên cứu toàn diện các nhóm TN trong bối cảnh hiện nay.

1.4.2. Những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu, giải quyết

Thứ nhất, về phương diện lý luận, cần xác định rõ nội hàm và cấu trúc của đổi mới phương pháp giáo dục LTCM theo hướng tiếp cận như một quá trình hoạt động hệ thống. Trọng tâm là làm rõ các thành tố của đổi mới (mục tiêu, nội dung, phương thức tác động, chủ thể, công cụ, môi trường, cơ chế đánh giá), phân định các mức độ đổi mới và xây dựng hệ tiêu chí đánh giá có khả năng lượng hóa, phù hợp với thực tiễn khảo sát.

Thứ hai, về các yếu tố tác động, cần phân tích toàn diện cơ chế và mức độ ảnh hưởng của bối cảnh chuyển đổi số, hội nhập quốc tế và đặc điểm thanh niên đô thị đối với đổi mới phương pháp giáo dục LTCM. Trong đó, cần tập trung làm rõ các nhóm yếu tố chủ yếu: môi trường truyền thông số, đặc điểm tâm lý nhu cầu của thanh niên, năng lực và điều kiện bảo đảm, cơ chế phối hợp quản lý, cũng như đặc thù của Hà Nội.

Thứ ba, về thực tiễn, cần khảo sát và đánh giá thực trạng đổi mới phương pháp giáo dục LTCM theo hướng đo lường hiệu quả thực chất, thông qua các chỉ báo cụ thể về nhận thức, thái độ và hành vi của thanh niên. Đồng thời, cần làm rõ nguyên nhân của những hạn chế và xác định các “điểm nghẽn”, “khâu đột phá” trong quá trình lãnh đạo, tổ chức và triển khai đổi mới phương pháp.

Thứ tư, về định hướng và giải pháp, cần xây dựng hệ thống quan điểm và giải pháp đổi mới phương pháp giáo dục LTCM theo hướng đồng bộ, khả thi và gắn với đặc thù Hà Nội. Hệ giải pháp phải có cấu trúc rõ ràng, bao quát các nội dung: lãnh đạo và cơ chế phối hợp; đổi mới nội dung gắn với phương pháp; phát triển đội ngũ và ứng dụng chuyển đổi số; xây dựng môi trường và nguồn lực; đổi mới cơ chế đánh giá theo hiệu quả tác động.

Do vậy, cần đề xuất quan điểm đổi mới nhất quán theo định hướng của Đảng và xây dựng hệ giải pháp đồng bộ, bao gồm: lãnh đạo và cơ chế phối hợp; đổi mới nội dung gắn với phương pháp; nâng cao năng lực đội ngũ gắn với chuyển đổi số; bảo đảm môi trường và nguồn lực; đổi mới cơ chế đánh giá theo hiệu quả tác động. Qua đó, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả và tính bền vững của giáo dục LTCM cho thanh niên Thủ đô trong bối cảnh mới.

Tiểu kết chương 1

Các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước đã tiếp cận khá phong phú vấn đề công tác tư tưởng và giáo dục LTCM, góp phần làm rõ vị trí, vai trò, nội dung và phương pháp giáo dục LTCM dưới nhiều góc độ lý luận và thực tiễn.

Thứ nhất, các công trình đã làm rõ cơ sở lý luận về giáo dục LTCM và xây dựng các cách tiếp cận đa dạng, thống nhất coi đây là nhiệm vụ trọng tâm trong bồi dưỡng thế giới quan và bản lĩnh chính trị cho thế hệ trẻ, tạo nền tảng lý luận cho luận án.

Thứ hai, nhiều nghiên cứu phân tích thực trạng và khẳng định yêu cầu tất yếu phải đổi mới phương pháp giáo dục LTCM phù hợp bối cảnh và đặc điểm TN, cung cấp cơ sở thực tiễn để luận án tiếp tục khảo sát tại Hà Nội.

Thứ ba, một số công trình tập trung vào giáo dục LTCM trong nhà trường, nhấn mạnh vai trò then chốt trong hình thành nền tảng tư tưởng và phẩm chất chính trị cho sinh viên, là nguồn tham khảo quan trọng cho luận án.

Thứ tư, một số nghiên cứu đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục LTCM, góp phần mở rộng cách tiếp cận và là cơ sở đối chiếu trong xây dựng giải pháp cho TN Hà Nội.

Bên cạnh đó, một số công trình đã bước đầu nghiên cứu giáo dục LTCM đối với các nhóm đối tượng cụ thể tại Hà Nội như cán bộ, đảng viên, công nhân, thế hệ trẻ... Tuy chưa tập trung trực tiếp vào TN Thủ đô, nhưng các kết quả nghiên cứu này là nguồn tư liệu tham khảo có giá trị để kế thừa và phát triển, đặc biệt về khái niệm, nguyên tắc, tiêu chí và định hướng đổi mới giáo dục LTCM cho TN Hà Nội hiện nay.

Chương 2

NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO THANH NIÊN VIỆT NAM

2.1. Giáo dục lý tưởng cách mạng và phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

2.1.1. Giáo dục lý tưởng cách mạng

2.1.1.1. Lý tưởng cách mạng

LTCM là hệ thống giá trị, mục tiêu và niềm tin chính trị - xã hội mang tính định hướng, được hình thành trên nền tảng thế giới quan khoa học và quan điểm của giai cấp, dân tộc tiến bộ, phản ánh khát vọng về một xã hội tốt đẹp, công bằng và phát triển. Lý tưởng cách mạng có chức năng định hướng nhận thức, điều chỉnh thái độ và thúc đẩy hành động của cá nhân, trở thành động lực tinh thần để con người phấn đấu, cống hiến vì lợi ích chung của xã hội và sự nghiệp cách mạng.

2.1.1.2. Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên: khái niệm và các yếu tố cấu thành

Giáo dục LTCM cho TN là quá trình tác động có định hướng của các chủ thể giáo dục nhằm hình thành, củng cố niềm tin vào mục tiêu, lý tưởng của Đảng, đồng thời khơi dậy động lực cống hiến và trách nhiệm xã hội của TN.

- *Các yếu tố cấu thành giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên* ở chỗ này chỉ có 1 gạch đầu hàng hả anh

Giáo dục LTCM cho TN, khi tiếp cận như một hoạt động, bao gồm các yếu tố cấu thành cơ bản: Chủ thể - Đối tượng - Mục đích - Nội dung - Hình thức - Phương

pháp - Phương tiện - Hiệu quả. Đây là những thành tố có mối quan hệ chặt chẽ, tác động qua lại trong quá trình giáo dục.

Trong đó, chủ thể và đối tượng giữ vai trò trung tâm; mục đích định hướng toàn bộ hoạt động; nội dung, hình thức, phương pháp và phương tiện là cách thức tổ chức thực hiện; còn hiệu quả là tiêu chí phản ánh kết quả và mức độ đạt được của giáo dục LTCM cho TN.

2.1.2. Phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

2.1.2.1. Thanh niên, khái niệm và đặc điểm

- Khái niệm thanh niên

Ở Việt Nam, trước đây tuổi TN thường gắn với tuổi đoàn viên; hiện nay, căn cứ điều kiện phát triển kinh tế - xã hội và pháp luật hiện hành, theo Luật TN ở Việt Nam được ban hành ngày 16/6/2020, tại Điều 1 quy định “*Thanh niên là công dân Việt Nam từ đủ 16 tuổi đến 30 tuổi*”.

- Đặc điểm của thanh niên

(i) Đặc điểm thể chất của TN

Ở giai đoạn TN, sự phát triển thể chất đạt mức hoàn thiện tương đối, thể hiện ở sự cân đối về hình thể và ổn định trong tăng trưởng.

(ii) Đặc điểm tâm lý lứa tuổi TN

Đời sống tâm lý của TN nhìn chung ổn định, với những đặc trưng nổi bật như tính năng động, nhiệt huyết, tinh thần xung kích và khát vọng khẳng định bản thân.

2.1.2.2. Phương pháp và phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Khái niệm phương pháp và phương pháp giáo dục

Phương pháp là cách thức, con đường, phương tiện để đạt mục đích nhất định, để giải quyết những nhiệm vụ nhất định trong nhận thức và trong thực tiễn.

Phương pháp giáo dục được xem là cách thức tác động qua lại giữa chủ thể giáo dục và đối tượng được giáo dục, trong đó chủ thể giáo dục giữ vai trò chủ đạo nhằm thực hiện tốt mục tiêu, nhiệm vụ giáo dục đã đề ra.

Phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Phương pháp giáo dục LTCM cho TN là cách thức, là con đường phối hợp, thống nhất giữa chủ thể giáo dục LTCM và đối tượng giáo dục, trong những điều kiện giáo dục nhất định, nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục LTCM cho TN.

*** Phân loại các phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên:**

*** Căn cứ vào cách sử dụng các phương tiện giáo dục**

+ *Nhóm phương pháp dùng lời nói*: sử dụng phương tiện lời nói để tác động trực tiếp đến đối tượng có: Phương pháp độc thoại; Phương pháp đối thoại.

+ *Nhóm phương pháp trực quan*: sử dụng phương tiện trực quan để tác động tư tưởng.

+ *Nhóm phương pháp thực tiễn*: giáo dục tư tưởng thông qua hoạt động thực tiễn hoặc giúp đối tượng tự phân tích, đánh giá sự kiện, hiện tượng trong thực tiễn đời sống trên quan điểm chủ nghĩa Mác - Lênin...

*** Căn cứ vào tính chất các biện pháp tác động tư tưởng**

+ *Phương pháp thuyết phục*: dùng lý lẽ và thực tế có cơ sở khoa học, có logic để thuyết phục đối tượng hiểu và có niềm tin vào vấn đề cần tuyên truyền, giáo dục.

+ *Phương pháp áp thị*: dùng uy tín và ưu thế của chủ thể buộc đối tượng chấp

nhận quan điểm, tư tưởng mà không cần chứng minh, giải thích.

+ *Phương pháp nêu gương*: nêu điển hình tốt để đối tượng giáo dục học tập, bắt chước và điển hình xấu để họ phê phán, lên án, tránh mắc phải.

*** Căn cứ phạm vi tác động đối tượng**

+ *Phương pháp giáo dục cá nhân*: là phương pháp tác động tư tưởng đến từng người (có đặc điểm riêng, hoàn cảnh đặc biệt hoặc uy tín đặc biệt).

+ *Phương pháp giáo dục nhóm*: là phương pháp tác động tư tưởng đến từng nhóm nhỏ người có đặc điểm riêng, hoặc hoàn cảnh gần giống nhau.

+ *Phương pháp giáo dục đại chúng*: là phương pháp cùng lúc tác động tư tưởng đến số đông người.

*** Căn cứ vào mức độ tự giác của đối tượng**

Phương pháp giáo dục và phương pháp tự giáo dục; phương pháp phê bình và phương pháp tự phê bình, v.v..

*** Căn cứ vào hình thức tương tác trong quá trình giáo dục**

+ *Nhóm phương pháp tác động một chiều*

+ *Nhóm phương pháp tương tác hai chiều*

+ *Nhóm phương pháp tương tác đa chiều*

*** Căn cứ vào môi trường giáo dục**

+ *Phương pháp giáo dục trong môi trường trực tiếp*

+ *Phương pháp giáo dục trong môi trường số*

+ *Phương pháp giáo dục kết hợp*

*** Căn cứ vào chiều sâu tác động đến thanh niên**

+ *Nhóm phương pháp tác động nhận thức*

+ *Nhóm phương pháp tác động cảm xúc, thái độ*

+ *Nhóm phương pháp tác động hành vi*

*** Căn cứ vào vai trò của đối tượng, lấy đối tượng thanh niên là trung tâm**

+ *Nhóm phương pháp do chủ thể giáo dục dẫn dắt*

+ *Nhóm phương pháp đồng kiến tạo*

+ *Nhóm phương pháp tự giáo dục - tự rèn luyện*

2.1.2.3. Một số phương pháp thường sử dụng phổ biến trong giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Việt Nam hiện nay

Phương pháp thuyết trình; Phương pháp đàm thoại; Phương pháp thực tiễn (tham quan điển hình, tổng kết thực tiễn); Phương pháp nêu gương; Phương pháp trách phạt; Phương pháp nêu vấn đề; Phương pháp thảo luận nhóm; Phương pháp tranh luận; Phương pháp trực quan; Phương pháp tự giáo dục; Phương pháp so sánh; Phương pháp tạo dư luận xã hội; Phương pháp nghiên cứu trường hợp; Phương pháp mô phỏng; Phương pháp phê bình và tự phê bình; Phương pháp phối kết hợp giữa nhà trường - gia đình - xã hội; Phương pháp ứng dụng công nghệ;

Việc phân loại các phương pháp giáo dục tư tưởng chỉ mang tính tương đối, bởi trong thực tiễn triển khai, các phương pháp thường được vận dụng linh hoạt, đan xen và hỗ trợ lẫn nhau nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục.

2.2. Nguyên tắc, phương thức đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

2.2.1. Khái niệm về đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN là quá trình cải tiến, hoàn thiện, sáng tạo một phần hay toàn bộ một phương pháp và lược bỏ đi những yếu tố lạc hậu, lỗi thời của phương pháp, nhằm tạo nên chất lượng mới cho sự tác động hiệu quả của phương pháp.

2.2.2. Nguyên tắc đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Một là, đổi mới phương pháp giáo dục LTCM phải có tính kế thừa, phát triển sáng tạo

Hai là, đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng phải gắn với thực tiễn

Ba là, đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng phải phù hợp với đối tượng, lấy đối tượng giáo dục là trung tâm

Bốn là, đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng phải đảm bảo nguyên tắc tính vừa sức

Năm là, đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng phải có lộ trình thích hợp

2.2.3. Phương thức đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Một là, đổi mới trên cơ sở sáng tạo ra những phương pháp mới có hiệu quả trong giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN cần được thực hiện trên cơ sở sáng tạo, thông qua việc hình thành các cách tiếp cận và phương pháp mới có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm thanh niên và bối cảnh hiện nay. Sự sáng tạo này không chỉ nâng cao tính hấp dẫn, thuyết phục mà còn góp phần tác động sâu sắc đến nhận thức, tình cảm và động lực hành động của thanh niên.

Hai là, đổi mới từng phần các phương pháp hiện đang sử dụng cho phù hợp với đặc điểm thanh niên.

Đổi mới từng phần các phương pháp hiện hành trong giáo dục LTCM cho TN được thực hiện theo hướng kế thừa có chọn lọc, bổ sung yếu tố sáng tạo và thích ứng với đặc điểm thanh niên hiện đại. Cách tiếp cận này giúp điều chỉnh linh hoạt nội dung, hình thức và vai trò của thanh niên, bảo đảm tính khả thi, hiệu quả và bền vững.

Ba là, nâng cao chất lượng các phương pháp đang sử dụng

Đồng thời, nâng cao chất lượng các phương pháp đang sử dụng là yêu cầu thiết yếu, thông qua việc đổi mới nội dung, cách thức tổ chức, nâng cao năng lực chủ thể và hoàn thiện cơ chế đánh giá, qua đó tăng cường hiệu quả và sức lan tỏa của giáo dục LTCM cho TN.”

Bốn là, đa dạng hoá và kết hợp, tích hợp nhiều phương pháp, nhóm phương pháp

Trong giáo dục LTCM cho TN, không có phương pháp nào là vạn năng, mà chính sự phối hợp, bổ sung và tích hợp linh hoạt giữa các phương pháp mới tạo nên hiệu quả toàn diện và bền vững. Việc phối hợp linh hoạt giữa các phương pháp giúp tăng tính thích ứng với đặc điểm thanh niên, nâng cao tính hấp dẫn, thuyết phục và khả năng tiếp nhận, qua đó nâng cao hiệu quả và tính bền vững của giáo dục.

Năm là, cải tiến, cơ cấu lại, bổ sung, nâng cao chất lượng những bộ phận, yếu tố của từng phương pháp

Cải tiến không đồng nghĩa với xóa bỏ cái cũ, mà là làm mới cái cũ chính từ bên trong nó. Việc cơ cấu lại, bổ sung, điều chỉnh từng yếu tố trong mỗi phương pháp giáo dục LTCM sẽ giúp chúng trở nên sống động, gần gũi, và hiệu quả hơn đối với TN ngày nay. Đây là một trong những hướng đổi mới chiều sâu, giúp gia tăng giá trị thực chất của giáo dục LTCM thay vì chỉ thay đổi về hình thức bề ngoài.

Sáu là, loại bỏ những yếu tố, những bộ phận, những phương pháp lỗi thời, lạc hậu không phù hợp thực tiễn, không thích hợp với thanh niên

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN là một quá trình dài hạn, đòi hỏi sự nỗ lực từ nhiều phía, nhiều chủ thể bao gồm nhà trường, gia đình, xã hội và chính bản thân TN. Bằng cách áp dụng các tiêu chí trên một cách linh hoạt và sáng tạo chúng ta có thể tạo ra một hệ thống, một hệ sinh thái các phương pháp giáo dục LTCM phù hợp với TN hiện nay, phù hợp với nội dung và bối cảnh của giáo dục LTCM cho TN trong thời kỳ mới.

2.3. Yếu tố tác động đến đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên ở Hà Nội hiện nay

2.3.1. Yếu tố quốc tế

+ Toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế

Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế đặt ra yêu cầu đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội theo hướng linh hoạt, sáng tạo. Việc này nhằm vừa giữ vững giá trị cốt lõi, vừa giúp TN chủ động hội nhập và định hướng trước môi trường thông tin đa dạng.

+ Bùng nổ thông tin và công nghệ số

Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin và truyền thông tác động trực tiếp đến giáo dục LTCM cho TN. Trong bối cảnh thông tin đa chiều, giáo dục LTCM cần đặc biệt chú trọng bồi dưỡng tư duy phản biện và bản lĩnh nhận thức, qua đó củng cố niềm tin và định hướng giá trị cho TN trong quá trình chuyển đổi số hiện nay.

+ Cần có phương pháp giáo dục sáng tạo và linh hoạt

Trước yêu cầu của toàn cầu hóa và bùng nổ thông tin, đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội cần theo hướng sáng tạo, linh hoạt và phù hợp với đặc điểm tiếp nhận của TN.

+ Đào tạo thế hệ thanh niên chủ động, có trách nhiệm

Trước tác động của bùng nổ thông tin và hội nhập quốc tế, giáo dục LTCM cho TN Hà Nội cần hướng tới hình thành tư duy độc lập, tinh thần trách nhiệm với cộng đồng, bản lĩnh văn hóa và khả năng thích ứng trong môi trường toàn cầu, đồng thời giữ vững các giá trị truyền thống.

+ Tác động của “diễn biến hoà bình”

"Diễn biến hòa bình" là một chiến lược tuyên truyền, tác động qua các phương tiện thông tin, nhằm phá hoại sự ổn định chính trị, làm suy yếu niềm tin của người dân vào Đảng và Nhà nước, qua đó làm suy giảm LTCM.

2.3.2. Yếu tố trong nước

2.3.2.1. Thành tựu của quá trình đổi mới đất nước trên lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội

Một là, thành tựu trong lĩnh vực kinh tế, tăng trưởng và mở rộng cơ hội nghề nghiệp

Hai là, thành tựu trong lĩnh vực chính trị, tăng cường sự ổn định và vị thế quốc gia.

Ba là, thành tựu trong lĩnh vực văn hóa, bảo tồn và phát triển bản sắc dân tộc

Bốn là, thành tựu trong lĩnh vực xã hội, cải thiện đời sống và tăng cường phúc lợi xã hội

Năm là, sự chuyển đổi trong nhu cầu và kỳ vọng của TN

2.3.2.2. Quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về thanh niên và về giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Quan điểm, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước giữ vai trò định hướng nền tảng đối với đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN ở Hà Nội. Đây là cơ sở bảo đảm tính thống nhất, đồng thời thúc đẩy đổi mới nội dung và phương pháp phù hợp với yêu cầu phát triển hiện nay.

2.3.2.3. Sự phát triển của thanh niên Việt Nam và các tổ chức đại diện cho thanh niên

Sự phát triển của TN và vai trò của các tổ chức đại diện có tác động quan trọng đến đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN ở Hà Nội. TN giữ vai trò trung tâm trong tiếp nhận và lan tỏa LTCM, trong khi các tổ chức như Đoàn, Hội là lực lượng nòng cốt trong tổ chức và triển khai giáo dục.

Tiểu kết chương 2

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN là quá trình cải tiến, hoàn thiện, sáng tạo một phần hay toàn bộ một phương pháp và lược bỏ đi những yếu tố lạc hậu, lỗi thời của phương pháp nhằm tạo nên chất lượng mới cho sự tác động hiệu quả của phương pháp.

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN là một quá trình vận động, phát triển, thay đổi từng phần hay thay đổi toàn bộ một phương pháp và diễn ra theo quy luật lượng chất, quy luật phủ định của phủ định. Quá trình đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN cần tuân thủ đầy đủ các nguyên tắc và phải diễn ra theo đúng quy luật, theo những phương thức nhất định. Những phương thức đổi mới này đảm bảo cho quá trình đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN vừa diễn ra tuần tự, vừa có sự thay đổi mang tính nhảy vọt và mang đến cho phương pháp những chức năng, tác dụng mới.

Quá trình đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN chịu sự tác động của nhiều yếu tố. Các yếu tố tác động đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN, bao gồm các yếu tố trong nước và thế giới, trong các yếu tố tác động đáng kể là sự phát triển nhanh của truyền thông số, trí tuệ nhân tạo, xu hướng cá nhân hóa thông tin, tác động của dư luận xã hội và yêu cầu định hướng tư tưởng trong môi trường mở.

Chương 3

THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO THANH NIÊN Ở HÀ NỘI HIỆN NAY

3.1. Khái quát về thanh niên Hà Nội và sự lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý đối với đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên hiện nay

3.1.1. Đặc điểm chung của thanh niên Hà Nội

Thanh niên Hà Nội là lực lượng quan trọng, giữ vai trò then chốt trong phát triển nguồn nhân lực trẻ của Thủ đô, với quy mô lớn, trình độ tri thức cao và lối sống

tích cực. Việc nhận diện đúng đặc điểm này là cơ sở khoa học để đổi mới phương pháp giáo dục LTCM, góp phần định hướng giá trị và khơi dậy khát vọng cống hiến của TN.

3.1.2. Vị trí chính trị - xã hội và mức độ tham gia vào công tác giáo dục lý tưởng cách mạng của thanh niên Hà Nội

Thanh niên Hà Nội là bộ phận giữ vai trò quan trọng trong hệ thống chính trị - xã hội của Thủ đô, vừa là lực lượng kế cận, vừa trực tiếp tham gia vào quá trình xây dựng và phát triển Thành phố. Không chỉ đông về số lượng, lực lượng TN còn thể hiện mức độ tham gia tích cực vào các tổ chức chính trị - xã hội, đặc biệt là ĐTNCS Hồ Chí Minh và HLHTN Việt Nam.

3.1.3. Sự lãnh đạo của Đảng bộ Hà Nội, chức năng điều phối của quản lý nhà nước và vai trò của tổ chức Đoàn Thanh niên trong đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Sự lãnh đạo của Đảng bộ thành phố Hà Nội, chức năng điều phối của quản lý nhà nước và vai trò của tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh là những nhân tố giữ vị trí trung tâm, có ý nghĩa quyết định đối với quá trình đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Thủ đô..

3.2. Thực trạng đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên ở Hà Nội trong những năm qua

3.2.1. Thực trạng thực hiện các nguyên tắc đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội

3.2.1.1. Thực trạng về tính kế thừa trong đổi mới phương pháp

Nguyên tắc kế thừa trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM đòi hỏi việc cải tiến phương pháp phải được đặt trên nền tảng các giá trị truyền thống tốt đẹp của công tác TN; vừa giữ gìn, phát huy phương pháp đã chứng minh hiệu quả, vừa bổ sung các yếu tố mới phù hợp với đặc điểm TN và bối cảnh chuyển đổi số hiện nay.

3.2.1.2. Thực trạng về tính thống nhất giữa lý luận với thực tiễn trong đổi mới phương pháp

Nguyên tắc gắn lý luận với thực tiễn là một yêu cầu cốt lõi trong công tác giáo dục LTCM, bảo đảm rằng các phương pháp giáo dục không chỉ truyền tải tri thức chính trị trừu tượng mà còn gắn kết chặt chẽ với đời sống, nhu cầu và điều kiện rèn luyện của TN.

3.2.1.3. Thực trạng về tuân thủ nguyên tắc đối tượng là trung tâm trong thực hiện nguyên tắc

Nguyên tắc lấy đối tượng TN làm trung tâm nhấn mạnh rằng mọi phương pháp giáo dục LTCM phải xuất phát từ đặc điểm tâm lý, nhu cầu, điều kiện sống và môi trường phát triển của thanh niên.

3.2.1.4. Thực trạng về nguyên tắc đảm bảo tính lộ trình và tính bền vững của quá trình đổi mới phương pháp

Nguyên tắc bảo đảm tính lộ trình hệ thống trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM đòi hỏi quá trình đổi mới phải được triển khai một cách đồng bộ, liên tục, có kế hoạch và có sự kết nối giữa các chủ thể giáo dục.

3.2.2. Thực trạng về phương thức đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội

3.2.2.1. Đổi mới trên cơ sở sáng tạo ra những phương pháp mới có hiệu quả trong giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

Trong bối cảnh chuyển đổi số, hội nhập quốc tế sâu rộng và sự biến đổi nhanh chóng trong nhu cầu, thói quen tiếp nhận thông tin cũng như đặc điểm tâm lý của TN, việc sáng tạo ra các phương pháp giáo dục LTCM mới trở thành yêu cầu cấp bách đối với đối tượng là thanh niên Hà Nội.

3.2.2.2 Về đổi mới từng phần các phương pháp hiện đang sử dụng trong giáo dục lý tưởng cách mạng phù hợp với đặc điểm thanh niên.

Trong bối cảnh chuyển đổi số và biến đổi nhanh về đặc điểm TN, giáo dục LTCM cần vượt khỏi việc cải tiến phương pháp truyền thống, hướng tới sáng tạo các phương pháp mới có tính tương tác, hấp dẫn và phù hợp với môi trường truyền thông hiện đại.

3.2.2.3. Về nâng cao chất lượng phương pháp đang sử dụng

Nâng cao chất lượng những phương pháp đang sử dụng trong giáo dục LTCM cho TN là yêu cầu mang tính căn bản, lâu dài và có ý nghĩa quyết định đối với hiệu quả chung của toàn bộ quá trình giáo dục LTCM.

3.2.2.4. Thực hiện đa dạng hóa, phối hợp, tích hợp nhiều phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng

Đa dạng hóa, phối hợp và tích hợp các phương pháp giáo dục LTCM là xu thế tất yếu trong bối cảnh TN có sự thay đổi mạnh mẽ về đặc điểm tâm lý, nhu cầu tiếp nhận và hành vi học tập.

3.2.2.5. Về cải tiến, cơ cấu lại, bổ sung, nâng cao chất lượng những bộ phận, yếu tố của các phương pháp

Cải tiến, cơ cấu lại và bổ sung các yếu tố cấu thành phương pháp giáo dục LTCM là một yêu cầu có tính chiến lược, nhằm nâng cao chất lượng, tính hấp dẫn và hiệu quả định hướng tư tưởng cho TN trong bối cảnh phát triển nhanh của khoa học - công nghệ và sự thay đổi mạnh mẽ trong hành vi tiếp nhận thông tin của giới trẻ.

3.2.2.6. Về việc loại bỏ những yếu tố, những bộ phận, những phương pháp lỗi thời, lạc hậu không phù hợp thực tiễn

Trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN, việc loại bỏ các yếu tố và phương pháp lạc hậu là yêu cầu tất yếu nhằm tinh giản hệ thống theo hướng hiện đại, phù hợp với đặc điểm TN trong bối cảnh chuyển đổi số.

3.3. Những vấn đề đặt ra trong đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên ở Hà Nội

3.3.1. Những vấn đề đặt ra trong lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý quá trình đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội hiện nay

Giáo dục LTCM cho TN được Đảng và Nhà nước xác định là nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược, gắn trực tiếp với công tác xây dựng Đảng, xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa và bồi dưỡng lực lượng kế cận cho sự nghiệp cách mạng.

3.3.2. Những vấn đề đặt ra trong năng lực các chủ thể thực hiện quá trình đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội hiện nay

TN được xác định là chủ thể trung tâm của đổi mới phương pháp, nhưng năng lực tham gia chủ động của một bộ phận TN chưa tương xứng, đòi hỏi phương pháp giáo dục phải vừa định hướng, vừa khơi dậy nội lực bên trong của chủ thể TN.

3.3.3. Những vấn đề đặt ra đối với thanh niên vừa với là tư cách là đối tượng vừa với tư cách là chủ thể giáo dục lý tưởng cách mạng hiện nay

Các vấn đề đặt ra đối với TN trong giáo dục LTCM hiện nay tập trung vào sự chưa thống nhất giữa hai vai trò đối tượng và chủ thể. Xét ở phương diện là đối tượng của quá trình giáo dục, TN hiện nay đang chịu tác động mạnh mẽ, đa chiều từ sự biến đổi của môi trường kinh tế - xã hội, sự chuyển dịch hệ giá trị, tác động của toàn cầu hóa, kinh tế thị trường và đặc biệt là ảnh hưởng sâu rộng của không gian mạng.

3.3.4. Những vấn đề đặt ra trong vận dụng nguyên tắc và nội dung đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên hiện nay

Chủ yếu xuất phát từ mâu thuẫn giữa yêu cầu đổi mới toàn diện, hiện đại với cách thức triển khai còn chậm đổi mới, thiếu linh hoạt và chưa theo kịp đặc điểm tâm lý, nhu cầu của TN thời đại số.

3.3.5. Những vấn đề đặt ra trong môi trường và điều kiện đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội hiện nay

Môi trường và điều kiện đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội hiện nay vừa chứa đựng nhiều tiềm năng, vừa tồn tại không ít mâu thuẫn và bất cập.

Tiểu kết Chương 3

Qua phân tích cho thấy, TN Thủ đô là lực lượng đông đảo, đa dạng, giữ vai trò chính trị - xã hội quan trọng, song đang chịu tác động mạnh mẽ của kinh tế thị trường, toàn cầu hóa và môi trường số, đặt ra yêu cầu khách quan phải đổi mới phương pháp giáo dục LTCM theo hướng hiện đại, phù hợp với đặc điểm và nhu cầu của thế hệ trẻ.

Thực tiễn đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội đã đạt một số kết quả tích cực như đa dạng hóa phương pháp, mở rộng không gian giáo dục và bước đầu ứng dụng công nghệ; tuy nhiên hiệu quả chưa đồng đều, việc vận dụng các nguyên tắc còn hình thức, nội dung chưa đủ hấp dẫn và cá nhân hóa, điều kiện bảo đảm và năng lực đội ngũ còn hạn chế.

Những vấn đề nổi bật này là cơ sở thực tiễn quan trọng để luận án đề xuất hệ thống giải pháp đồng bộ, khả thi, nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả và tính bền vững của đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội trong bối cảnh mới.

Chương 4

QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP TIẾP TỤC ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG CHO THANH NIÊN Ở HÀ NỘI TRONG THỜI KỲ MỚI

4.1. Quan điểm đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên ở Hà Nội trong thời gian tới

4.1.1. Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên thành phố Hà Nội trong thời gian tới cần phù hợp với xu hướng và yêu cầu đặt ra đối với đổi mới giáo dục lý tưởng cách mạng

4.1.2. Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên cần căn cứ vào quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước

4.1.3. *Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên cần mang tính khoa học, phù hợp với đặc điểm tâm lý thanh niên*

4.1.4. *Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên cần toàn diện, đồng bộ, triệt để, có tính đột phá và tuân thủ các nguyên tắc đổi mới*

4.1.5. *Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên cần có kế thừa, phát triển, sáng tạo và mang lại hiệu quả thiết thực*

4.1.6. *Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên gắn bó chặt chẽ với đổi mới công tác giáo dục lý tưởng cách mạng và với đổi mới công tác thanh niên*

4.2. *Giải pháp tiếp tục đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên ở Hà Nội trong giai đoạn hiện nay*

4.2.1. *Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, hiệu lực quản lý của Nhà nước và vai trò của tổ chức Đoàn trong đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội thời kỳ mới.*

Giáo dục LTCM cho TN được Đảng xác định là nhiệm vụ trọng tâm trong chiến lược xây dựng con người và bồi dưỡng lực lượng kế cận. Đảng giữ vai trò quyết định trong định hướng mục tiêu, nguyên tắc và phương pháp giáo dục, đồng thời là cơ sở để Nhà nước thể chế hóa thành chính sách và chương trình cụ thể.

4.2.1.1. *Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước trong xây dựng khung pháp lý, cơ chế chính sách và phân bổ nguồn lực phục vụ công tác giáo dục lý tưởng cho thanh niên.*

Quản lý nhà nước giữ vai trò nền tảng trong tổ chức và bảo đảm thực hiện giáo dục LTCM cho TN, thông qua việc thể chế hóa chủ trương của Đảng thành pháp luật, chính sách và nguồn lực. Đồng thời, quản lý nhà nước bao gồm tổ chức thực thi, kiểm tra, giám sát và điều chỉnh chính sách nhằm bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất và hiệu quả.

4.2.1.2. *Tăng cường vai trò tham mưu, chủ động đề xuất của tổ chức Đoàn trong việc xây dựng các mô hình, phương pháp mới phù hợp với đặc điểm thanh niên Hà Nội.*

Tổ chức ĐTNCS Hồ Chí Minh là lực lượng chính trị - xã hội nòng cốt của TN, hoạt động dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng, đồng thời là chủ thể gần gũi, am hiểu đặc điểm, nhu cầu và xu hướng phát triển của TN. Trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM, Đoàn vừa giữ vai trò “cánh tay nối dài” của Đảng, vừa là trung tâm tham mưu, đề xuất và tổ chức thực hiện các mô hình giáo dục phù hợp với TN Thủ đô.

4.2.1.3. *Đẩy mạnh cơ chế phối hợp liên ngành và công tác kiểm tra, giám sát để bảo đảm quá trình đổi mới phương pháp diễn ra nghiêm túc, đúng định hướng, có hiệu quả thực chất.*

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN là quá trình tổng hợp, đòi hỏi sự tham gia đồng bộ của nhiều chủ thể trong hệ thống chính trị và đời sống xã hội. Do đó, để bảo đảm đổi mới diễn ra thực chất, tránh hình thức và lệch hướng, cần đặc biệt coi trọng cơ chế phối hợp liên ngành gắn với tăng cường công tác kiểm tra, giám sát.

4.2.2. *Nâng cao năng lực sử dụng và đổi mới sáng tạo phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho cán bộ Đoàn, Hội, quan tâm xây dựng những người có tầm ảnh hưởng, các chuyên gia, nhất là chuyên gia về lĩnh vực công tác tư tưởng cho thanh niên Hà Nội*

4.2.2.1. Bồi dưỡng năng lực sư phạm, kỹ năng truyền đạt và tư duy đổi mới phương pháp cho đội ngũ cán bộ Đoàn, Hội các cấp.

Cán bộ Đoàn, Hội là lực lượng trực tiếp tổ chức, triển khai và lan tỏa giáo dục lý tưởng cách mạng đến TN; đồng thời là cầu nối giữa chủ trương của Đảng với nhu cầu, tâm tư của giới trẻ. Chất lượng đổi mới phương pháp giáo dục LTCM vì vậy phụ thuộc quyết định vào năng lực sư phạm, kỹ năng truyền đạt và tư duy đổi mới của đội ngũ này.

4.2.2.2. Khuyến khích và tạo điều kiện để cán bộ Đoàn, Hội áp dụng công nghệ số, truyền thông mới trong giáo dục lý tưởng cách mạng.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, công nghệ số và truyền thông mới trở thành không gian tiếp nhận thông tin chủ yếu của TN, đặt ra yêu cầu đổi mới phương thức giáo dục LTCM. Vì vậy, cần khuyến khích và tạo điều kiện để cán bộ Đoàn - Hội chủ động ứng dụng công nghệ số nhằm nâng cao hiệu quả, sức lan tỏa và tính thuyết phục của giáo dục LTCM.

4.2.2.3. Chủ động phát hiện, đào tạo và hỗ trợ những cá nhân có ảnh hưởng tích cực trong cộng đồng thanh niên để họ trở thành “người dẫn dắt” truyền cảm hứng lý tưởng sống.

Trong bối cảnh đa dạng hóa các luồng giá trị và sự chi phối mạnh mẽ của môi trường số, TN chịu tác động sâu sắc từ những cá nhân có ảnh hưởng trong học tập, lao động, khởi nghiệp, hoạt động cộng đồng và truyền thông mạng xã hội. Những cá nhân này có khả năng định hướng nhận thức, thái độ và lối sống của TN một cách tự nhiên, thuyết phục.

4.2.2.4. Xây dựng đội ngũ chuyên gia có chuyên môn sâu về giáo dục tư tưởng, lý luận chính trị cho thanh niên; phát huy vai trò của các nhà khoa học, nhà giáo, báo cáo viên thực tiễn giàu kinh nghiệm.

Giáo dục tư tưởng, lý luận chính trị cho TN là nhiệm vụ nền tảng, có ý nghĩa quyết định trong hình thành bản lĩnh chính trị và định hướng hành động của thế hệ trẻ. Trong bối cảnh không gian mạng phát triển với nhiều thông tin lệch chuẩn, cần xây dựng đội ngũ chuyên gia tinh nhuệ, vững lý luận, am hiểu tâm lý TN và có năng lực truyền đạt hiện đại, thuyết phục.

4.2.3. Đổi mới mạnh mẽ hơn nữa phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng trên cơ sở nắm vững đặc điểm về nhu cầu, thị hiếu, thói quen sử dụng phương pháp của thanh niên

4.2.3.1. Tiến hành khảo sát, nghiên cứu sâu về nhu cầu, tâm lý, thị hiếu tiếp nhận thông tin và hình thức giáo dục phù hợp với từng nhóm thanh niên.

Trong bối cảnh chuyển đổi số và toàn cầu hóa, TN không còn là một nhóm xã hội đồng nhất mà có sự phân hóa rõ rệt về điều kiện sống, đặc điểm tâm lý, nhu cầu giá trị và phương thức tiếp nhận thông tin. Vì vậy, đổi mới phương pháp giáo dục LTCM không thể áp dụng theo cách tiếp cận đồng loạt, mà phải được thiết kế trên cơ sở nhận diện đúng từng nhóm TN cụ thể.

4.2.3.2. Ưu tiên các phương pháp giáo dục mang tính tương tác cao, sinh động, có yếu tố trải nghiệm, gắn với công nghệ và đời sống số của thanh niên.

Trong môi trường số hiện nay, thanh niên chủ động tham gia vào quá trình tiếp nhận và xử lý thông tin, thể hiện vai trò tương tác và định hướng nội dung. Điều đó đặt ra yêu cầu đổi mới phương pháp giáo dục LTCM theo hướng tăng cường

trải nghiệm, đối thoại và tích hợp với không gian số gắn liền với đời sống hằng ngày của TN.

4.2.3.3. Linh hoạt trong lựa chọn kênh và công cụ giáo dục, kết hợp giữa trực tuyến và trực tiếp, truyền thống và hiện đại để phù hợp với thói quen đa nền tảng của giới trẻ.

Trong bối cảnh xã hội số, TN có xu hướng tiếp nhận thông tin đa kênh, đa nền tảng và mang tính cá nhân hóa. Thực tiễn đó đặt ra yêu cầu giáo dục LTCM phải mở rộng không gian và phương thức triển khai theo hướng linh hoạt, đa dạng, vượt khỏi mô hình truyền đạt tuyến tính.

4.2.3.4. Tăng cường vai trò phản biện, đóng góp ý tưởng từ phía thanh niên trong quá trình thiết kế và thử nghiệm các phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng.

Trước sự gia tăng vai trò chủ thể của TN, đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cần chuyển từ mô hình truyền đạt một chiều sang cách tiếp cận đề cao sự tham gia chủ động của TN. Theo đó, thanh niên vừa là người tiếp nhận, vừa tham gia phản biện, góp ý và cùng xây dựng phương pháp giáo dục, qua đó nâng cao tính phù hợp và hiệu quả thực chất.

4.2.4. Giáo dục nâng cao ý thức tự giác và tinh thần trách nhiệm của thanh niên với tư cách vừa là đối tượng vừa là chủ thể đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên

4.2.4.1. Khơi dậy tinh thần tự học, tự rèn luyện trong thanh niên để họ chủ động tiếp nhận và lan tỏa lý tưởng cách mạng.

Trong bối cảnh đa dạng hệ giá trị và môi trường thông tin phức tạp, giáo dục LTCM cho TN cần chuyển từ tác động ngoại sinh sang phát huy cơ chế nội sinh. Trọng tâm là hình thành tinh thần tự học, tự rèn luyện, qua đó giúp TN chủ động tiếp nhận, củng cố và lan tỏa lý tưởng một cách bền vững.

4.2.4.2. Xây dựng cơ chế để thanh niên trực tiếp tham gia vào quá trình thiết kế, triển khai các mô hình, phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng.

Trong đổi mới giáo dục LTCM, cần tạo cơ chế để TN trực tiếp tham gia thiết kế và triển khai phương pháp giáo dục. Cách tiếp cận này chuyển TN từ đối tượng tiếp nhận sang chủ thể đồng kiến tạo, qua đó nâng cao tính phù hợp, sức thuyết phục và hiệu quả thực tiễn.

4.2.4.3. Tăng cường giáo dục trách nhiệm xã hội, ý thức công dân cho thanh niên trong bối cảnh mới, từ đó hình thành động lực nội tại để tiếp nhận và hành động theo lý tưởng cách mạng.

Trong bối cảnh xã hội biến đổi nhanh, giáo dục LTCM cho TN chỉ bền vững khi gắn với trách nhiệm xã hội và ý thức công dân. Đây là nền tảng hình thành động lực nội tại, giúp TN tiếp nhận lý tưởng một cách tự giác và gắn với thực tiễn.

4.2.4.4. Phát triển các không gian, nền tảng sáng tạo để thanh niên thể hiện vai trò dẫn dắt, truyền cảm hứng về lý tưởng sống, khơi gợi sự lan tỏa trong cộng đồng.

Trong bối cảnh công nghệ và văn hóa số phát triển, giáo dục LTCM cho TN cần vượt khỏi cách tiếp cận một chiều, chuyển sang các không gian và nền tảng sáng tạo, phát huy vai trò chủ thể của TN. Qua đó, lý tưởng được chuyển hóa từ nhận thức thành hành động, cảm hứng và lan tỏa xã hội.

4.2.5. Xác định một cách khoa học, khách quan và thực hiện một cách đúng đắn các mục tiêu, nguyên tắc, nội dung, lộ trình đổi mới phương pháp

4.2.5.1. *Xây dựng mục tiêu đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng trên cơ sở nghiên cứu thực tiễn, đặc điểm tâm lý - xã hội của thanh niên hiện nay.*

Trong điều kiện toàn cầu hóa và chuyển đổi số, khi TN chịu ảnh hưởng mạnh của môi trường thông tin đa chiều, đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cần được khởi đầu từ việc xác định mục tiêu một cách khoa học, sát thực tiễn và phù hợp với đặc điểm TN. Theo đó, trọng tâm chuyển từ thay đổi hình thức sang điều chỉnh mục tiêu theo hướng lấy TN làm trung tâm.

4.2.5.2. *Đảm bảo tính khoa học, khách quan trong việc lựa chọn nguyên tắc giáo dục, tránh áp đặt, sáo mòn; thay vào đó là nguyên tắc khơi gợi nhận thức, khuyến khích trải nghiệm và đối thoại.*

Trong đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN, việc xác lập nguyên tắc giáo dục giữ vai trò phương pháp luận quyết định đối với hiệu quả tiếp nhận và chuyển hóa giá trị. Các nguyên tắc này cần được xây dựng trên cơ sở khoa học, phù hợp đặc điểm TN và phát huy vai trò chủ thể, thay cho cách tiếp cận áp đặt, một chiều.

4.2.5.3. *Thiết kế nội dung giáo dục lý tưởng cách mạng theo hướng mở, linh hoạt, tích hợp các giá trị truyền thống với những vấn đề hiện đại, phù hợp với từng cấp học, từng nhóm đối tượng.*

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số, nội dung giáo dục LTCM cho TN cần được thiết kế theo hướng mở, linh hoạt và thích ứng. Đổi mới không chỉ là bổ sung nội dung mà chuyển từ truyền đạt giá trị sang gợi mở quá trình nhận thức và lựa chọn giá trị của TN.

4.2.5.4. *Xác lập lộ trình đổi mới từng bước, có thử nghiệm - đánh giá - điều chỉnh, tránh nóng vội hoặc hình thức; bảo đảm tính bền vững và khả năng nhân rộng.*

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN là quá trình phức hợp, cần được triển khai theo lộ trình rõ ràng, từng bước hợp lý, có cơ chế thử nghiệm, đánh giá và điều chỉnh. Cách tiếp cận này bảo đảm hiệu quả thực chất, tính bền vững và khả năng nhân rộng trong thực tiễn.

4.2.6. Tạo lập môi trường, điều kiện thuận lợi, thúc đẩy quá trình đổi mới nhanh chóng và hiệu quả các phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội trong thời kỳ mới

4.2.6.1. *Xây dựng môi trường chính trị - xã hội ổn định, dân chủ, cởi mở để thanh niên được khuyến khích bày tỏ chính kiến, tham gia đóng góp vào quá trình đổi mới phương pháp giáo dục.*

Hiệu quả đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN phụ thuộc quan trọng vào môi trường chính trị – xã hội. Môi trường ổn định, dân chủ và cởi mở là điều kiện để TN tham gia phân biện, đóng góp và nâng cao hiệu quả giáo dục một cách thực chất.

4.2.6.2. *Phát triển hạ tầng số, ứng dụng công nghệ thông tin hiện đại trong hoạt động giáo dục lý tưởng cách mạng, giúp tiếp cận nhanh chóng và hiệu quả đến thanh niên.*

Trong tiến trình chuyển đổi số, việc ứng dụng công nghệ thông tin và phát triển hạ tầng số là điều kiện tất yếu để đổi mới phương pháp giáo dục LTCM. Với đặc điểm TN là công dân số, có nhu cầu tiếp nhận thông tin nhanh và tương tác cao, giáo

đục lý tưởng cần được số hóa, hiện đại hóa nhằm nâng cao tính hấp dẫn và hiệu quả lan tỏa.

4.2.6.3. Huy động sự phối hợp đồng bộ giữa nhà trường, tổ chức Đoàn - Hội và các thiết chế văn hóa, truyền thông trong việc tạo ra không gian giáo dục phong phú, hấp dẫn.

Giáo dục LTCM cho TN là quá trình xã hội hóa, đòi hỏi sự tham gia đồng bộ của nhiều chủ thể. Việc tăng cường phối hợp giữa nhà trường, tổ chức Đoàn - Hội và các thiết chế văn hóa, truyền thông có ý nghĩa quyết định trong tạo lập môi trường giáo dục đa dạng và nâng cao hiệu quả giáo dục.

4.2.6.4. Đảm bảo nguồn lực đầy đủ về nhân lực, tài chính, chuyên môn và cơ chế chính sách để triển khai đổi mới phương pháp một cách thực chất và lâu dài.

Đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN chỉ có thể đạt hiệu quả thực chất khi được bảo đảm đầy đủ và ổn định về nguồn lực. Phương pháp đúng là điều kiện cần, nhưng nhân lực, tài chính, chuyên môn và cơ chế chính sách phù hợp mới là điều kiện đủ để đổi mới đi vào chiều sâu và duy trì lâu dài.

Tiểu kết chương 4

Trong bối cảnh Hà Nội là địa bàn tập trung đông TN với đặc điểm đa dạng về nhu cầu và phương thức tiếp nhận thông tin, nâng cao hiệu quả giáo dục LTCM cho TN trở thành yêu cầu xuyên suốt của công tác tư tưởng. Điều đó đặt ra nhiệm vụ cấp thiết phải đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng nâng cao tính hấp dẫn, thuyết phục và hiệu quả tác động thực chất.

Trên cơ sở quán triệt quan điểm của Đảng và xuất phát từ thực tiễn khảo sát, luận án xác định đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội cần bảo đảm vai trò lãnh đạo của cấp ủy đảng; kết hợp kế thừa và phát triển sáng tạo; gắn chặt với đổi mới nội dung giáo dục và công tác TN; lấy hiệu quả thực tiễn, thể hiện ở sự chuyển biến về nhận thức, thái độ và hành vi của TN làm thước đo chủ yếu.

Từ đó, luận án đề xuất hệ thống quan điểm và các nhóm giải pháp trọng tâm theo hướng đồng bộ, khả thi, phù hợp với đặc thù Thủ đô, nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả và tính bền vững của giáo dục LTCM cho TN trong giai đoạn hiện nay.

KẾT LUẬN

Giáo dục lý LTCM cho TN là nhiệm vụ trọng tâm trong công tác tư tưởng của Đảng, có ý nghĩa quyết định đối với việc xây dựng lực lượng kế tục sự nghiệp cách mạng. Hiệu quả giáo dục chỉ được bảo đảm khi có sự kết hợp đồng bộ giữa nội dung, phương pháp, chủ thể, hình thức và môi trường giáo dục, qua đó tạo chuyển biến thực chất về nhận thức, thái độ và hành vi của thanh niên.

Trong những năm qua, công tác giáo dục LTCM cho TN Hà Nội đã đạt nhiều kết quả tích cực: nội dung từng bước được cập nhật, phương pháp đa dạng hơn, vai trò của tổ chức Đoàn được phát huy, nhận thức và tinh thần trách nhiệm xã hội của thanh niên được nâng lên. Tuy nhiên, quá trình này vẫn còn những hạn chế như: phương pháp đổi mới chưa đồng đều, còn nặng về truyền đạt một chiều; nội dung chưa sát với nhu cầu đa dạng của TN; năng lực đội ngũ và điều kiện bảo đảm chưa đáp ứng yêu cầu mới.

Trên cơ sở phân tích lý luận và thực tiễn, luận án đã đề xuất hệ thống quan điểm và giải pháp nhằm đổi mới phương pháp giáo dục LTCM cho TN Hà Nội, nhấn mạnh vai trò lãnh đạo của Đảng, phát huy vai trò chủ thể của TN, nâng cao năng lực đội ngũ, gắn đổi mới phương pháp với nội dung và điều kiện thực tiễn, đồng thời tăng cường ứng dụng công nghệ số.

Kết quả nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở lý luận và thực tiễn cho đổi mới phương pháp giáo dục LTCM. Tuy nhiên, luận án còn giới hạn về phạm vi khảo sát và chưa đánh giá đầy đủ tác động dài hạn. Do đó, cần tiếp tục nghiên cứu theo các hướng: nâng cao năng lực đội ngũ; phát triển mô hình giáo dục trong môi trường số; phát huy vai trò chủ thể của TN; và tăng cường phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ LUẬN ÁN

1. Trần Ngọc Lương; Nguyễn Thị Ngọc Lan (2024), *Phát huy vai trò của thanh niên trong chuyển đổi số công tác Đoàn hiện nay*, Tạp chí Quản lý nhà nước, số tháng 10 - 2024, Học viện Hành chính và Quản trị công (ISSNe: 2815 - 5831).
2. Trần Ngọc Lương (2025), *Đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên - những vấn đề đặt ra*, Tạp chí lý luận chính trị và Truyền thông, số tháng 3 - 2025, Học viện Báo chí và Tuyên truyền (ISSN: 1859 - 1485).
3. Trần Ngọc Lương (2025), *Giải pháp đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Việt Nam*, Tạp chí Khoa học quốc tế Bulletin of Science, số tháng 6 - 2025, Nga, (ISSN: 2712 - 8849).
4. Trần Ngọc Lương (2025), *Giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Việt Nam trong giai đoạn hiện nay*, Tạp chí Tổ chức nhà nước và lao động, số 07 - tháng 7-2025, Bộ nội vụ (ISSN: 3093 - 3129).
5. Trần Ngọc Lương (2025), *Các tiêu chí về đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên Hà Nội hiện nay*. Tạp chí thanh niên, số tháng 8 - 2025, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh (ISSN: 2734 - 9039).
6. Trần Ngọc Lương (9/2025), *Ứng dụng chuyển đổi số trong đổi mới phương pháp giáo dục lý tưởng cách mạng cho thanh niên hiện nay*; Kỷ yếu Hội thảo khoa học, đổi mới công tác tư tưởng, lý luận trong bối cảnh chuyển đổi số, Học viện Báo chí và Tuyên truyền.